

Oplossingen voor de klimaat- en biodiversiteitscrisis

Benno Geertsma

benno.geertsma@natuurpunt.be

1. Donderdag 23 maart 2023: Weer en klimaat
Samuel Helsen, weerman, klimaatwetenschapper en
geograaf, KULeuven

2. Maandag 27 maart 2023: Gevolgen van
klimaatverandering voor flora en fauna
Prof. dr. **Natalie Beenaerts**, UHasselt

3. Donderdag 20 april 2023: Oplossingen voor de
klimaat- en biodiversiteitscrisis
Benno Geertsma, Natuuracademie

4. Donderdag 27 april 2023: Hoe breng je het verhaal van
klimaatverandering?
Steven Vromman, Eco-comedian en auteur

WORKING WITH NATURE TO PROTECT PEOPLE

HOW NATURE-BASED SOLUTIONS
REDUCE CLIMATE CHANGE AND
WEATHER-RELATED DISASTERS

Implementing
nature-based
solutions to
protect people
and nature

PROBLEEM?

OPLOSSING?

MIDDELEN?

PROBLEM?

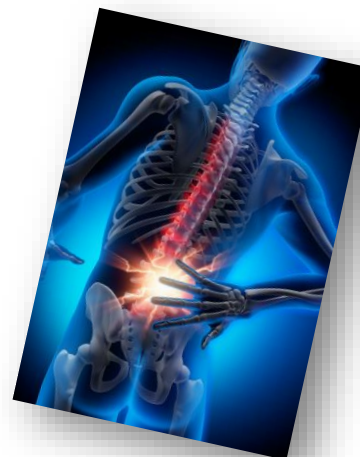
1,5°

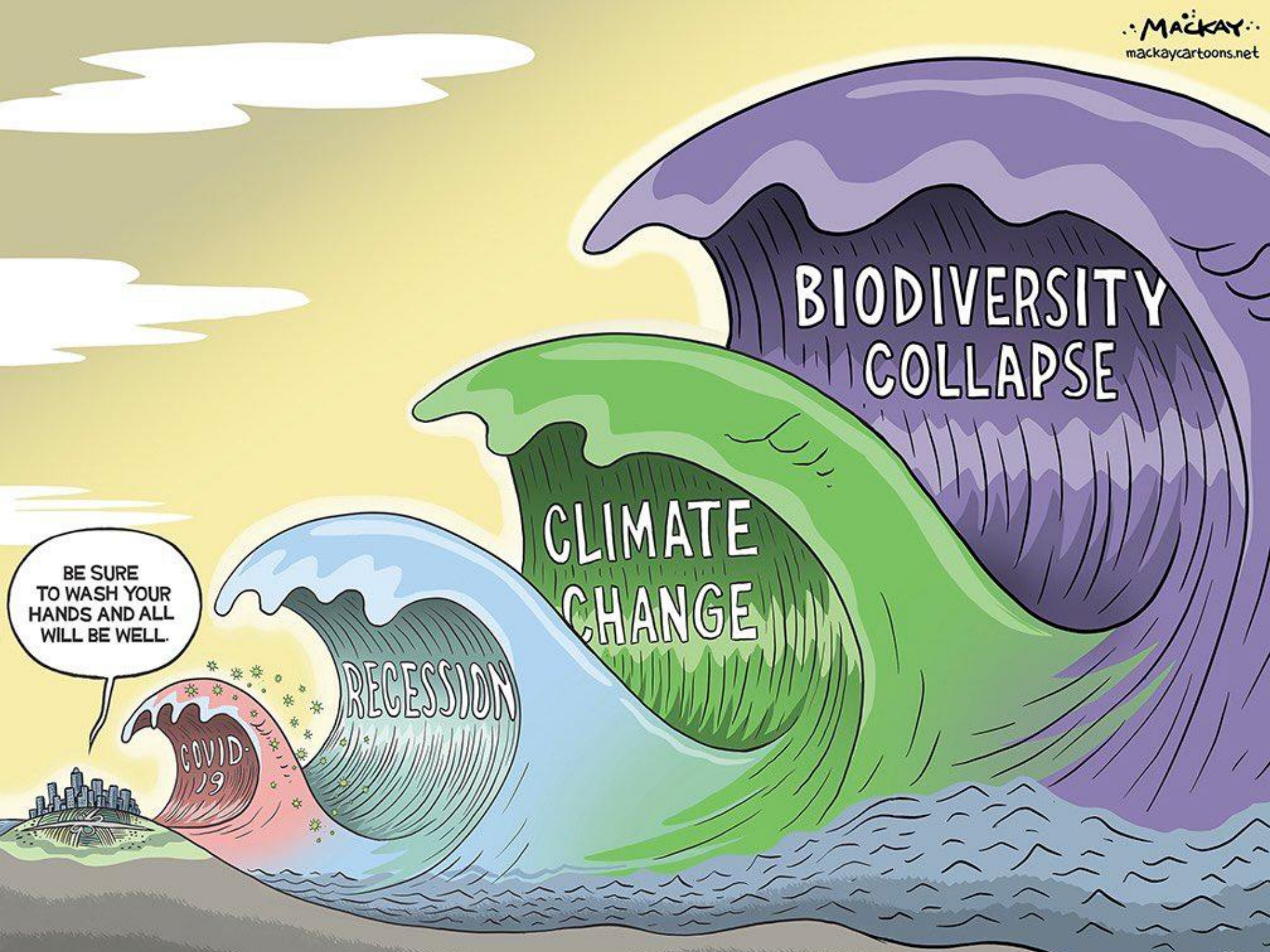

1
miljoen

THE EARTH HAS A FEVER
PLEASE HELP SAVE IT

BE SURE
TO WASH YOUR
HANDS AND ALL
WILL BE WELL.

COVID-
19

RECESSION

CLIMATE
CHANGE

BIODIVERSITY
COLLAPSE

Wat iedereen zich afvraagt

1. Is het niet te laat? ([opinie Jelmer Mommer](#))
2. Zal de wereld vergaan bij 1,5 graden opwarming? ([opinie](#))
3. Kunnen we het klimaat wel keren? ([nee](#), [misschien](#), [ja](#))
4. Gaan de mensen wel mee willen? ([Opinie Dirk Holemans, Oikos](#))

OPLOSSING?

Tien klimaatacties die werken

Pieter Boussemaere ©

MIJN STREEFDATUM:

.....
(uiterlijk 2030)

COLLECTIEVE ACTIE

- ACTIE 1** Informeer jezelf
- ACTIE 2** Beïnvloed je omgeving
- ACTIE 3** Beïnvloed je overheid

JE PERSOONLIJKE UITSTOOT

- ACTIE 4** Kies de juiste elektriciteit
- ACTIE 5** Spring verstandig om met elektriciteit
- ACTIE 6** Kies de juiste motor
- ACTIE 7** Beperk vliegreizen en compenseer
- ACTIE 8** Isoleer, isoleer, isoleer
- ACTIE 9** Kies de juiste verwarmingsbron
- ACTIE 10** Vermijd rund- en lamsvlees

Geen enkele van deze acties vraagt je je levensstijl fundamenteel aan te passen

Laat vooral je stem horen en let erop dat je je eigen uitstoot zo veel mogelijk bij de bron aanpakt.

Meer info en updates op www.10klimaatacties.be en www.10klimaatacties.nl.

Sara Vicca en Ann Crabbé (red.)

VAN ➔

KLIMAATVERANDERING

Een veelzijdige blik
op een complexe
globale uitdaging

➔ NAAR

SYSTEMEVERANDERING

CLIMATE SUMMIT

WHAT IF IT'S
A BIG HOAX AND
WE CREATE A BETTER
WORLD FOR NOTHING?

- ENERGY INDEPENDENCE
- PRESERVE RAINFORESTS
- SUSTAINABILITY
- GREEN JOBS
- LIVABLE CITIES
- RENEWABLES
- CLEAN WATER, AIR
- HEALTHY CHILDREN
- ETC. ETC.

YEL
PITT

12/7/19 USA TODAY

MIDDELEN?

Grootste klimaatinvestering ooit in ons land

De federale en Vlaamse regering hebben vandaag een intentieovereenkomst afgesloten met staalbedrijf ArcelorMittal om de staalproductie in Gent te vergroenen. Het gaat om een investering van 1,1 miljard euro, de grootste klimaatinvestering ooit in België.

542 miljoen euro voor Energie en Klimaat

In 2022 besteedt Vlaanderen 542 miljoen aan Energie en Klimaat. Dit is 1 % van de totale uitgaven.

Het beleidsveld Klimaat wordt volledig gefinancierd met de opbrengsten van de veiling van emissierechten. De financiering van het beleidsveld Energie gebeurt deels met algemene middelen en deels met eigen middelen, voornamelijk de inkomsten van de Vlaamse energieheffing.

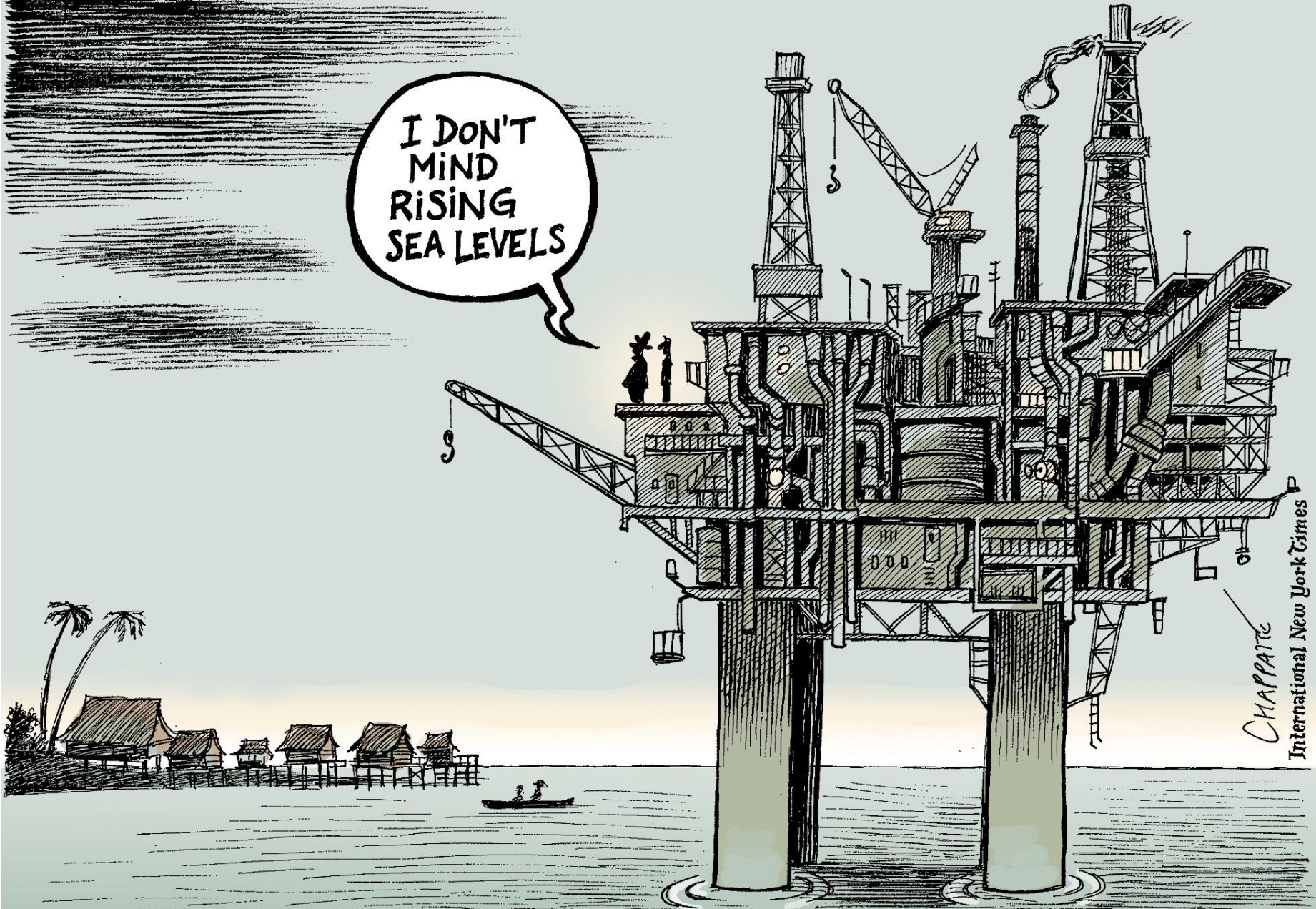
Het klimaatfinancieringsplan van Europa: 1000 miljard euro

Maatschappij Bijgewerkt op: 02-07-2021 - 17:04
Gecreëerd: 15-01-2020 - 16:30

Ontdek hoe Europa projecten wil financieren die klimaatverandering aanpakken en regio's wil steunen die het meeste getroffen worden door de overgang naar een groene economie.

I DON'T
MIND
RISING
SEA LEVELS

CHAPPATE
International New York Times

GEEN goede oplossingen

- *“Niets doen”*
- *“Technologie!”* (kernenergie, elektrische auto's, geo-engineering, CO2opslag, ...)
- *“Minder mensen”*
- *“Een goeie crisis”* (financiële crisis 2008, corona, overstroming Vesder 2021, Oorlog Oekraïne, ...)
- *“Groene tiran”*
- *“In een grot gaan wonen”*
- ...

WEL goede oplossingen

Nood aan **stelselverandering** (*transformatieve verandering*):

- **Politiek:** draagvlak <-> verantwoordelijkheid
- **Economie:** groei <-> welzijn
- **Samenleving:** comfort <-> altruïsme

[Download de aanbevelingen van het Klimaatpanel](#)

[Gesprek met Jean-Pascal van Ypersele en Leo Van Broeck, MO](#)

Hoofdpunten

Regio

Thema's

Recent

Kijk

Radio

Podcasts

Een man sprokkelt hout in een bos dat werd afgebrand voor landbouw op Madagaskar.

Copyright 2022 The Associated Press. All rights reserved.

Nieuw VN-rapport is "ontnuchterende wake-upcall" over de toekomst van onze planeet

Ons klimaat verandert razendsnel en de gevolgen zijn steeds wijdverspreider, overal in de wereld. De gevolgen zijn ook zwaarder dan eerst ingeschat. Dat zegt het VN-klimaatpanel (IPCC) in zijn Syntheserapport, dat alle huidige kennis over het klimaat op onze planeet bundelt. Het rapport is heel alarmerend. Toch kunnen we als mens nog altijd de impact fel beperken, op voorwaarde dat er heel dringend actie wordt ondernomen. Het goede nieuws is dat we weten wat we moeten doen: "Dit rapport is een overlevingsgids voor de mensheid."

Michaël Torfs

Update ma 20 mrt 17:04

ma 20 mrt 14:00

Taal

Nederlands ✓

**Hot
News**

Opwarming van Europa gaat razendsnel: nooit zo veel "hittestress" in het zuiden, gletsjers smelten in recordtempo

Nooit eerder beleefde het zuiden van Europa zoveel dagen van "zeer sterke hittestress". Dat zegt de Europese klimaatdienst Copernicus in haar jaarrapport voor 2022. Tegelijk verloren de gletsjers in de Alpen nog nooit zo veel volume als tijdens de zomer van vorig jaar. De opwarming op het Europese continent gaat razendsnel, zo blijkt nog, met intussen al 2,2 graden extra de voorbije vijf jaar.

Michaël Torfs

Update 12:32

10:02

Taal

Nederlands ✓

vrt
max

S.

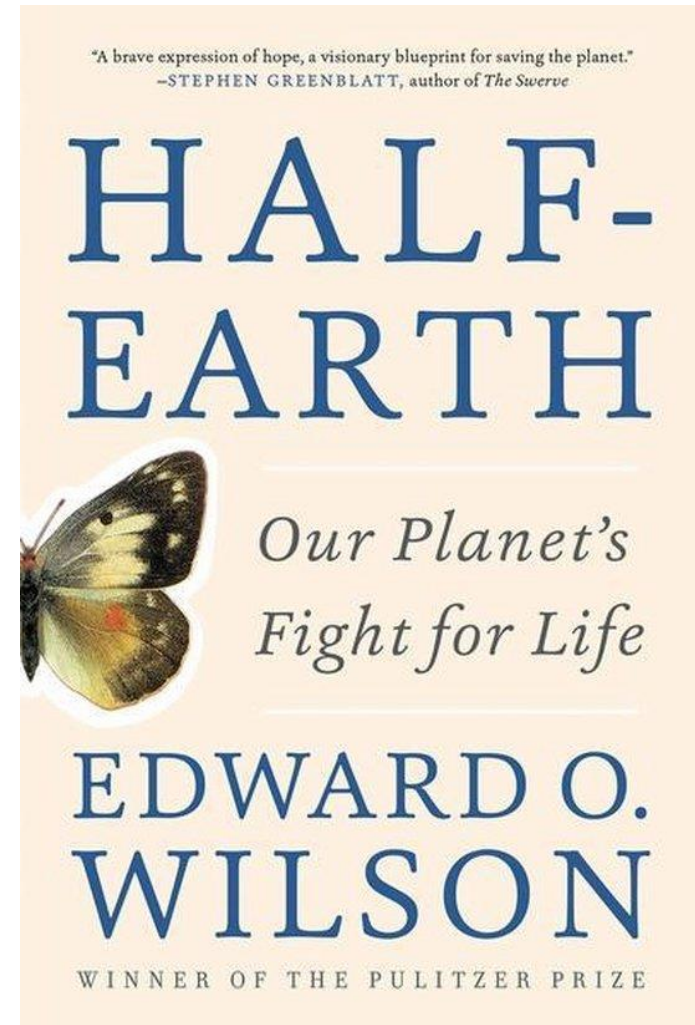
Én én!

- **Klimaat** > broeikasgassen

- *Mitigatie*: uitstoot verminderen
- *Adaptatie*: aanpassen aan klimaatverandering

- **Biodiversiteit** > ecologische voetafdruk

- *Meer natuur*: betere bescherming, minder bos kappen, meer ruimte geven
- *Betere natuur*: meer diversiteit, milieukwaliteit verbeteren (water, bodem, lucht)

[Half Earth project](#)

Windparken op zee

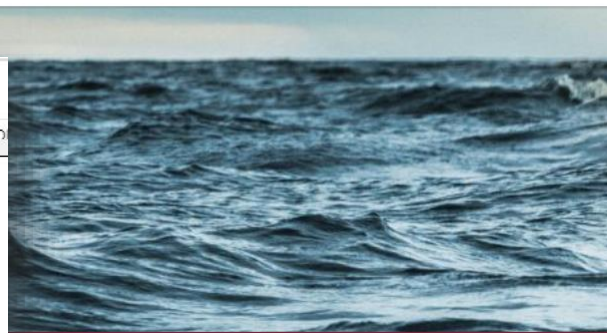
22/03/2022

Trouw

OPINIE | DUURZAAMHEID&ECONOMIE | RELIGIE&FILOSOFIE | CULTUUR&MED

Biodiversiteit

Milieuwetenschappers: Bomen planten is goed, maar graag niet lukraak

> Wageningen University & Research Uitgelicht

Bloemen, bijen en zonnepanelen

19 maart 2021 | Categorie: [Geen categorie](#)

Om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen komen er steeds meer zonneparken in Nederland, vaak op landbouwgrond. Wageningse wetenschappers onderzoeken met zonneparkontwikkelaars en gemeenten hoe de natuur kan floreren tussen en onder de zonnepanelen. Want met voldoende ruimte en goed beheer kunnen hier weer allerlei planten, insecten en vogels verschijnen die elders op het platteland verdwenen zijn.

biodiversiteitscrisis juist aan.

OPINIE

‘Geen bloeiende economie op een ecologisch kerkhof’

Benjamin Clarysse

Beleids- en projectcoördinator bij Bond Beter Leefmilieu • 29-04-2022, 10:11 •

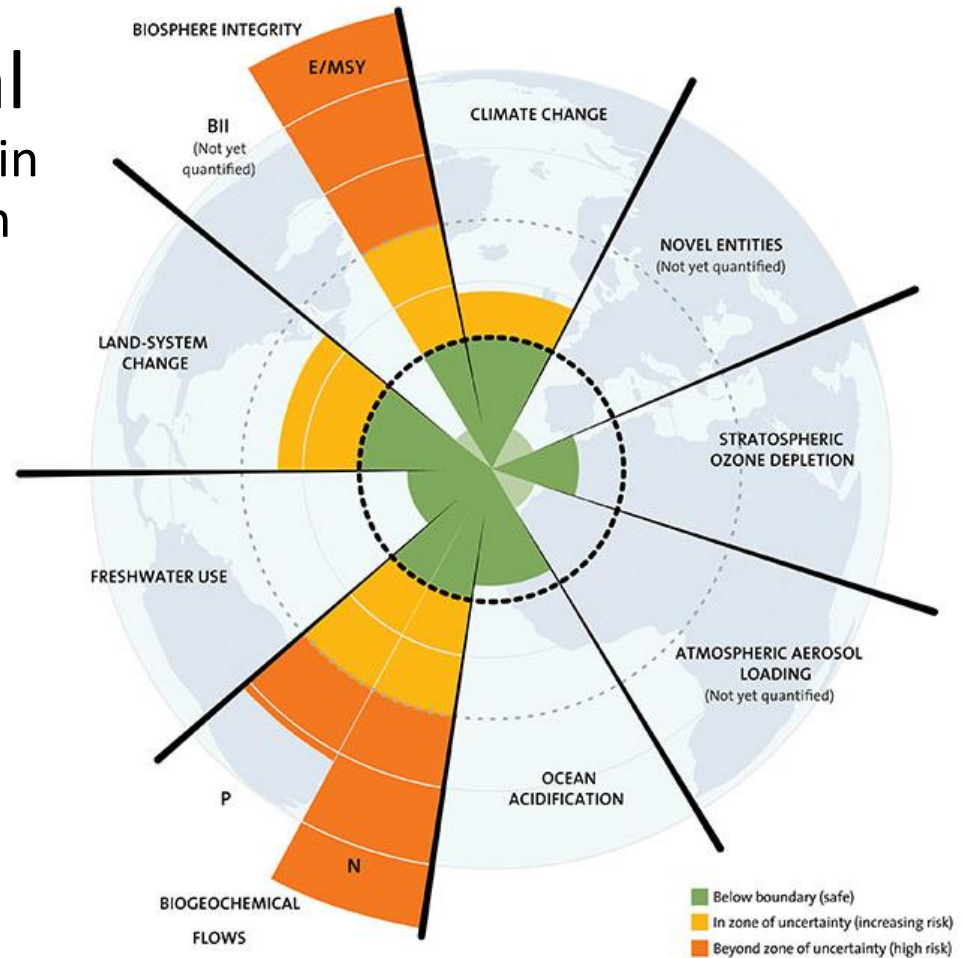
Bijgewerkt op: 02-05-2022, 04:01 •

Het stikstofarrest, het Oosterweelarrest, de vernietigde vergunning van een afvalverbrandingsoven: steeds vaker moeten rechtbanken ingrijpen om ervoor te zorgen dat overheden hun eigen (milieu)regels en de volksgezondheid *au serieux* nemen’, schrijft Benjamin Clarysse van Bond Beter Leefmilieu. ‘Dat gegeven zou in politieke kringen moeten nopen tot zelfreflectie. Maar de valse tegenstelling oppoken tussen economische welvaart en een gezonde leefomgeving, blijkt makkelijker.’

Principes

1. Duurzaam = normaal
(fiets – auto, veggie - vlees, trein – vliegtuig, ...) + goedkoper dan minder duurzaam alternatief
2. Vervuiler betaalt
3. Planetaire grenzen

Concreet

- Wat kan je **zelf** doen?
- Wat kan je **samen** doen?
- Wat moet de **overheid en politiek** doen?
- Wat moet de **economie** doen?
- Wat kan de **natuur** doen?

Wat kan je **zelf** doen?

1. Lokaal + minder **kopen**, meer herstellen, recycleren en delen (van auto, woonplek, tuin, materialen, gereedschap, tijd, ...)
2. Minder **auto** en vliegtuig, meer fiets, autodelen en openbaar vervoer
3. Overschakelen op groene **energie** + beter isoleren
4. Minder **vlees**, meer vegetarisch eten, minder eten weggooien
5. **Geld** op duurzame rekening

Wat kan je samen doen?

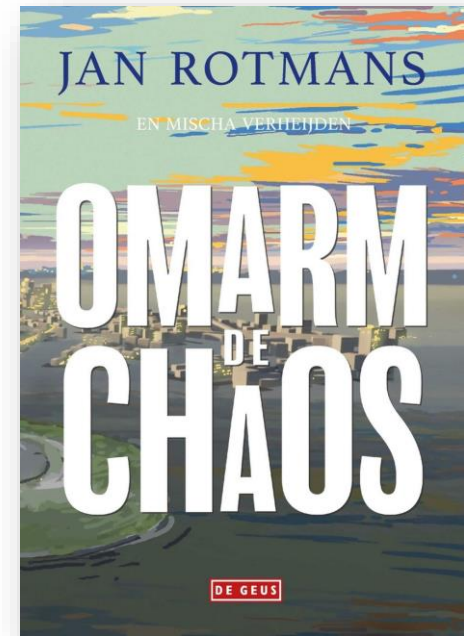
1. **Campagnes & acties:** zie [Klimaatcoalitie](#) (klimaatmars) en [Natuurpunt](#) (boomplantacties, acties voor meer natuur, ...)
2. **Juridisch:** [Klimaatzaak](#) steunen, rechtszaken/petities voor natuur (vb [Groene Delle](#))
3. **Divestment:** geen geld naar fossiele brandstoffen ([Moveyourmoney.be](#), [bankwijzer.be](#))

extinction
rebellion

Wat kan je **samen** doen?

- Theorie van de 25% ([campagne Broederlijk Delen](#))
- Transitie-expert Jan Rotmans
 - o 10% **kan** en **wil** veranderen
 - o 25% **wil** maar **kan niet** veranderen
 - o 25% **kan** maar **wil niet** veranderen
 - o 10% **kan noch wil** veranderen

Wat kan de overheid en politiek doen?

- **Akkoorden:** Parijs, Glasgow, Sharm El-Skeikh
- **Strategieën:** biodiversiteit (2010, 2020, 2030), Green Deal
- **ambities:** EU, China, VS, Japan, ...
- **Wetten/richtlijnen**
- **Subsidies**
- **Belastingen:** [groene en sociale taks shift](#)
- **Handhaving**
- **Vergunningen/normering** (vb 100 km/u)
- **Zelf voorbeeld** geven
- **Inspraak:** Mensen echt betrekken

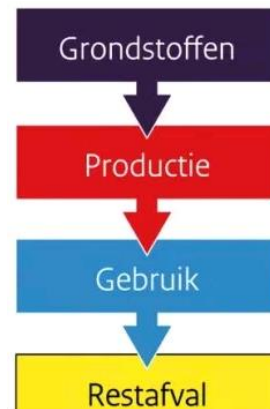

[Opinie: Klimaatmars en sociaal protest: één en dezelfde strijd](#)

Wat kan de **economie** doen?

Evolutie naar *circulaire economie*

- Van fossiele → **natuurlijke** grondstoffen
- Van niet/moeilijk/duur te herstellen → zoveel mogelijk en gemakkelijk **herstellen**. Producten worden modulair, onderdelen dienen als basis voor nieuwe producten
- Van producten → **diensten**
- Van kopen → **huren**, van hebben → **delen**
- Van aparte energie en materialenstromen → **op elkaar afgestemde** energie-, materiaal- en afvalstromen gericht op hergebruik en zo weinig mogelijk afval/CO₂uitstoot

[Video](#)

[Meer info](#) (VRT)

Wat kan de economie doen?

- **Lokale economie stimuleren**
- **Per sector:**
 - **landbouw** (lokaal, regeneratief, plantaardig, kleinere veestapel, carbon farming, korte keten, groene akkerranden)
 - chemie, bouw, transport ...

Vilt actua dossiers agenda vacatures over vilt steun ons nieuwsbrief

Homepage > Nieuws > Aantal hoevewinkels boomt sinds start coronacrisis

< GA TERUG PRINT DEZE PAGINA DEEL DEZE PAGINA

Aantal hoevewinkels boomt sinds start coronacrisis

9 NOVEMBER 2020

Tijdens de eerste drie kwartalen van 2020 werden al 121 aanvragen voor hoevewinkels gedaan, ten opzichte van 83 aanvragen in heel 2019. "Dankzij die korte keten raken mensen zich meer bewust van waar ons eten vandaan komt", zegt Vlaams parlements lid Loes Vandromme (CD&V), die de cijfers opvroeg bij minister van Landbouw Hilde Crevits (CD&V). Ook het Steunpunt Korte Keten kan de adviesvragen amper bijhouden.

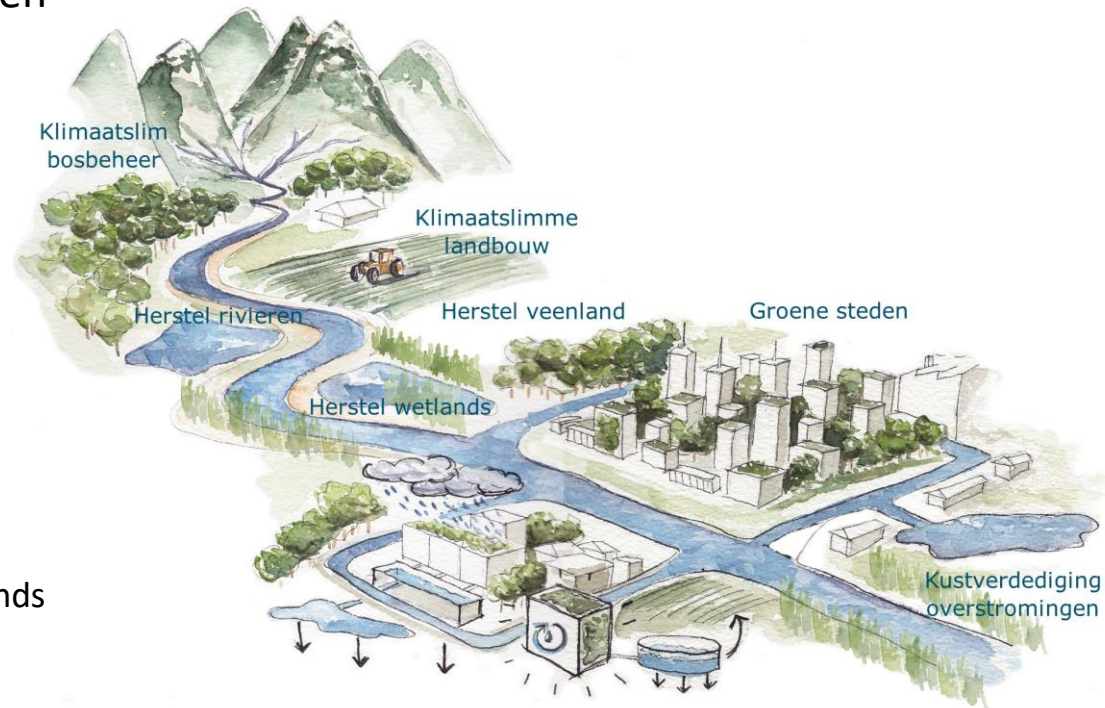
Lees meer over: [korte keten](#) [verbreiding](#) [diversificatie](#)

Wat kan de natuur doen?

- Met enkel technologische oplossingen halen we klimaatdoelen niet
- 37% van CO₂-opslag door natuur
- Vaak goedkoper en robuuster
- Voorbeelden:
 - [Duinen](#) i.p.v. dijken
 - [Natte natuurgebieden](#) (natte bossen, veen, wetland, mangroves, rif, ...) i.p.v. betonnen waterbekkens
 - Meer groen en blauw in de stad [i.p.v. airco's](#)
 - Natuurlijke CO₂-opslag in bossen, wetlands en graslanden i.p.v. kunstmatige CO₂-opslag (zie vorige les)

Nature Based Climate Solutions

Wat kan de natuur doen?

Toekomstbeeld Vlaanderen: in harmonie met de natuur in 2050?

NATUUR
IN HET
HART

[Home](#) » [Steun de natuur](#) » [Doe mee met onze campagnes](#) » Natuur in het hart: 't moet weer kloppen!

Natuur in het hart: t moet weer kloppen!

Het klopt toch niet dat de natuur uit grote delen van ons leven en ons landschap is verdwenen? Hoog tijd om de natuur te herstellen en weer een centrale plaats te geven. Enkel zo kunnen we de biodiversiteits-, de klimaat- en de gezondheids crisis het hoofd bieden. Samen gaan we voor een natuurinclusief Vlaanderen waarin mens én natuur floreren. Ontdek onze toekomstbeelden en teken het manifest 'Natuur in het Hart'. 't Moet weer kloppen!

Klopt jouw hart voor de natuur? Tekent het Natuurmanifest!

Door dit manifest te tekenen, help je het natuurherstel in Vlaanderen al een stap vooruit. Hoe meer mensen de natuur in het hart sluiten, hoe dichterbij een natuurinclusief Vlaanderen komen. Samen krijgen we Vlaanderen tegen 2030 over het kantelpunt van natuurverlies naar natuurwinst.

In dit manifest verwoorden we in 10 punten waar we voor gaan. We werken aan een groot natuurnetwerk met haarvaten tot in de stad, met ruimte voor water, natuurinclusieve landbouw en een proper milieu ... En dan zorgt de herstellende natuur voor meer biodiversiteit, stabiele ecosystemen, een klimaatrobuust landschap, onze gezondheid en een sterke basis voor de economie. Klopt als een bus, toch?

Update 01/03/2023: yes, op twee weken tijd ondertekenden als meer dan 12.000 mensen het Natuurmanifest!

Klopt jouw hart voor de natuur?

Onderteken het manifest

JA, IK TEKEN

Klopt jouw hart? Lees ons manifest en onderteken het

Wat is dit manifest en waarom is het belangrijk?

Wat is de natuur?

Waarom is de natuur belangrijk?

Wij herkennen de natuur

- 1. We geven de natuur de ruimte die ze nodig heeft**
- 2. We bouwen een sterk natuurnetwerk uit, tot aan onze voordeur**
- 3. We versterken niet met het water, maar wijzen het de natuurlijke weg**
- 4. We kulturen onze bodem, lucht en waterlopen**
- 5. We versieren landschappen die werken met de natuur**
- 6. De natuur zorgt voor stabiele ecosystemen**
- 7. De natuur zorgt voor stabiele ecosystemen**
- 8. De natuur maakt Vlaanderen klimaatrobuust**
- 9. De natuur geeft ons frisse en zuivere lucht**
- 10. De natuur geeft de economie een sterke basis**

Wat betekent, aan teekenen wat de natuur vraagt?

Ja, mijn hart klopt voor de natuur

Teken de natuurkaart op www.natuurinhethart.be

De kaart is er voor iedereen die natuur wil steunen en die 2023 ondersteunt.

Waarom is verandering zo moeilijk?

Nood aan verschillende inzichten

- Inzicht in **gedragsverandering** en houding tov verandering: verschillende stappen, combinatie feiten, emoties, succeservaringen (vgl met stoppen met een verslaving)
- Inzicht in **wereldbeelden**:
 - vb [VS democraten – republikeinen](#)
- Inzicht in **soorten mensen**:
 - ecomodernisten, ecorealisten, ecologisten, eco-foertisten, ...
- Inzicht in **sociale media**: versterken van eigen bubbel
([video Zondag met Lubach](#))
- Inzicht in **fake news en AI**: [facebook en IPCC](#), vele mensen kunnen onderscheid niet maken
- Inzicht in **wie** het verhaal vertelt:
 - vooral blanken, mannen, hoger opgeleid, rijk, Westen, ...
- Inzicht **toon boodschap**:
 - negatief, weinig hoopgevend, feitelijk/weinig emotioneel, ...
(zie ook [dit artikel uit De Correspondent](#))

Waarom blijf ik hoopvol?

- **Positieve voorbeelden** (groeierende klimaatcoalitie, gewonnen rechtszaken, herstel gat in de ozonlaag, afval scheiden, waterkwaliteit rivieren, tal van lokale duurzame landbouwiniciatieven, opgang wolf, bever, kraanvogel, ...)
- **Kostprijs** is realistisch (1-3% BNP \leftrightarrow 2% naar defensie), niets doen = 20% BNP
- **Oplossingen** gekend
- Er is **draagvlak**: politiek/juridisch (akkoorden + wetgeving & rechtszaken), economisch, maatschappelijk (boom planten, vegetarisch eten, onthaasting)
- **Financiële omslag** (Wereldbank, EIB, nationale Bank)
- **Jij**

